

Riigikaitsekomisjon
Riigikogu
Lossi plats 1a
15165 TALLINN

Meie 29.03.2018 nr 4/92

Seisukoha esitamine seoses küberturvalisuse seaduse eelnõuga

Lugupeetud Hannes Hanso!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Teie poole seoses Riigikogu menetlusse võetud küberturvalisuse seaduse eelnõuga (597SE) (edaspidi: eelnõu).

Kaubanduskoda on varasemalt esitanud arvamuse eelnõu kohta Majandus- ja Kommunikatsiooniministriumile.¹ Eelnõu väljatöötamisel on meie arvamusega osaliselt arvestatud, kuid Kaubanduskoja hinnangul esineb eelnõus siiski puudusi, millega Riigikaitsekomisjon eelnõu arutamisel peaks arvestama.

Kaubanduskoda nõustub Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu (edaspidi: ITL) poolt 20.03.2018 Teile saadetud pöördumises välja toodud eelnõu puudustega². Kaubanduskoda nõustub ITL seisukohtadega, et eelnõus on mitu proportsionaalsuse ja õigusselguse põhimõtetele mittevastavat probleemi. Samuti ei selgu eelnõus üheselt adressaatide ring. Kohustus edastada Riigi Infosüsteemi Ametile (edaspidi: RIA) teavet mitte ainult olulise vaid igasuguste süsteemi turvalisust ohustava tegevuse või tarkvara kohta, on väga lai ja süsteemi haldajat ebaproportsionaalselt koormav. Ning eelnõu alusel on RIA-l nii teenuse osutamise kui ka järelevalve teostamise funktsioonid, mille tõttu on oht süsteemi haldajate ebavõrdseks kohtlemiseks ja tagatud ei pruugi olla neutraalsus ja objektiivsus riikliku järelevalve teostamisel.

Käesolevas pöördumises Kaubanduskoda soovib, et Riigikaitsekomisjon arvestaks ITL ettepanekuid ning täiendab paari ITL-i poolt välja toodud probleemset kohta.

1. Halduskoormuse kasv ettevõtetele

Eelnõu § 7 lg 2 p 3 kohaselt peavad teenuse osutajad tagama süsteemi turvalisust ohustava tegevuse või tarkvara tuvastamiseks süsteemi seire ning edastama teabe süsteemi ohustava tegevuse või tarkvara kohta RIA-le. Eelnõu § 8 lg 7 alusel on teenuse osutaja kohustatud olulise mõjuga küberintsidendi lahendamisel edastama RIA-le raporti, mis sisaldab informatsiooni küberintsidendi tekkepõhjuste, selle lahendamiseks kulunud aja ja rakendatud abinõude ning küberintsidendi mõju kohta. Samasugune olulise mõjuga küberintsidendi teavitamise kohustus lasub ka eelnõu § 11 alusel digitaalse teenuse osutajatel. Kaubanduskoja hinnangul tähendavad antud

¹ Vt Lisa 1

² Vt Lisa 2

sätteid ettevõtetele halduskoormuse kasvu. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et eelnõu koostajad pole piisavalt analüüsinud viidatud sätete mõju ettevõtjatele.

Kaubanduskoja on seisukohal, et vältida tuleb tarbetut bürokraatia kasvu. Seetõttu teeme ettepaneku muuta eelnõu § 7 lõike 2 punkti 3 sõnastusest selliselt, et teenuse osutaja peab RIA-le edastama vaid teabe oluliste küberintsidentide kohta, mitte kõikide intsidentide kohta. Samuti ei tohi oluliste küberintsidentide raporti edastamine ja koostamine olla ettevõtetele liigne koormus, mistõttu olulise mõjuga küberintsidendi kriteeriumid peavad olema seaduses selgelt sätestatud ja nende edastamine RIA-le peab olema kiire ning lihtne.

2. Riigi Infosüsteemi Ametile õigus sekkuda ettevõtete süsteemidesse ei ole vajalik

Eelnõu § 16 annab RIA-le õiguse küberintsidendi korral vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks süsteemi kasutamist või juurdepääsu süsteemile piirata. Kaubanduskoda nõustub ITL-ga, et eelnõu § 16 ei ole vajalik, sobilik ega saavutatava eesmärgiga proportsionaalne.

Eelnõu seletuskirjas on selgitatud eelnõu § 16 olulisust eluliste näidetega, kuid esitatud näited tekitavad veelgi enam küsimusi, kuidas RIA suudaks esitatud näidete puhul hakkama saada. Oluliste taristute infosüsteemid on keerulised ja eeldavad konkreetseid teadmisi. Seega on võimalik, et RIA spetsialistid ei oleks ohu kõrvaldamisel piisavalt kompetensed ning seetõttu võib kaasneda suuremgi oht süsteemidele või inimese tervisele. Teisel juhul RIA hakkab värbama eri valdkondade spetsialiste ja/või koolitama oma spetsialiste välja erinevate (info)süsteemidega hakkama saamiseks. Viimane tähendaks aga riigile suurt kulu, kuid mis ei oleks Kaubanduskoja hinnangul vajalik, sest eelnõu puudutavate süsteemidega tegelevad juba antud ala spetsialistid, kes on piisavalt pädevad tegelema küberintsidentidega kaasneva ohu likvideerimisega.

Samuti on näites toodud olukord, kus rahvusvahelise kontserni tütarettevõtte ei saa tegutseda, kui pole peakontori nõusolekut saanud. Kaubanduskoja hinnangul peaks taoline olukord tulevikus olema ära hoitud, sest eelnõu § 7 loob kohustuse eelnõud puudutavatel teenuse osutajatel võtma kasutusele abinõud küberintsidendi mõju ja leviku vähendamiseks, sealhulgas vajaduse korral piirama süsteemi kasutamist või juurdepääsu süsteemile.

Hetkel eksisteerib ettevõtjate seas RIA-st maine kui hea koostööpartner. Seda kuvandit ei tasuks rikkuda, vaid hoopis muuta paremaks. Võimalus on sõnastada § 16 nii, et hoopis RIA-l on kohustus pakkuda teenuste osutajatele koostöö võimalust, juhul kui ettevõttel ei ole võimalik ise küberintsidenti lahendada ning teenuse pakkuja on pöördunud RIA poole abipalvega.

Samuti rõhutab Kaubanduskoda, et eelnõu §-s 16 sisalduv meede ei tulene Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. a direktiivist (EL) nr 2016/1148, mida võetakse

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

küberturvalisuse seadusega üle. Seetõttu ei ole selle sätte osas kiire ning riigil on aega tõsiselt kaaluda, arvestades ettevõtete vastukaja, kas antud säte on üldse vajalik.

Kaubanduskoda on seisukohal, et käesoleva eelnõu § 16 ja § 17 tuleks jätta eelnõust välja või muuta eelnõu sätteid nii, et RIA-l on kohustus pakkuda koostööd, kui eelnõud puudutavad ettevõtte seda paluvad. Samuti tuleb piirata käesoleva eelnõu rakendamisel halduskoormuse kasvu ettevõtetele. Teabe edastamise kohustus peab olema ainult olulise mõjuga küberintsidentide korral ning selle edastamine lihtne ning vähe aeganõudev.

Kaubanduskoda nõustub ülejäänud seisukohtade osas ITL-i poolt Teile edastatud arvamusega ja loodab, et Riigikaitsekomisjon võtab esitatud seisukohad arvesse eelnõu aruteludel Riigikogus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Lisa 1 – Kaubanduskoja pöördumine MKM-i poole

Lisa 2 – ITL pöördumine Riigikaitsekomisjoni poole

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 6040071